

πλῶς τὰ ὀνόματα ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν. Δυστυχῶς τὰ Ἐπινίκια ἀπετέλουν μικρὸν μέρος τῶν ποιημάτων αὐτοῦ· διότι ἐκτὸς αὐτῶν ἔγραψεν ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς, παιᾶνας, διθυράμβους, προσόδια, (ψῆδὰς διὰ τὰς λιτανείας), παρθένια (ψῆδὰς τῶν παρθένων), ὑπορχήματα (ψῆδὰς χοροῦ), σχολιά (ψῆδὰς τοῦ ποτοῦ), ὁρῶντας καὶ ἐγκώμια, εἴτε πανηγυρικοὺς ἡγεμόνων καὶ ἄλλων μεγάλων καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν.

Ὁ Πίνδαρος ἦτο ἄνθρωπος θεοσεβῆς καὶ διὰ τοῦτο ἀπανταχοῦ τῶν ποιημάτων του παρατηρεῖται τὸ πρὸς τὰ θεῖα βαθὺ σέβας του.

Τὰ Ἐπινίκια διαιροῦνται εἰς τέσσαρα βιβλία, ἐγκωμιάζοντα νίκας κερδηθείσας ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς Πυθικοῖς, Νεμεακοῖς, καὶ Ἰσθμιακοῖς ἀγῶσιν· ὥστε ὁ Πίνδαρος ἦτον ὁ κοινὸς ἐγκωμιστὴς τῶν νικῶντων εἰς τινὰς τῶν τεσσάρων ἐκείνων μεγάλων ἐλληνικῶν ἀγῶνων.

Ὁ Πίνδαρος ἀπέθανεν ὀγδοηκοντοῦτης τὴν ἡλικίαν ἐξακολουθῶν ἔκτοτε νὰ κατέχη μίαν τῶν περιφανῶν θέσων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς παγκοσμίου φιλολογίας.

* Ἐν Βόλῳ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1879.

Κύριε συντάκτα τῆς «ἐφημ. τῶν Παίδων.»

Φιλοφρονήσατε, παρακαλῶ, εἰς τὰς στήλας τῆς μικρᾶς ἐφημερίδος τῶν Παίδων, τὴν ἐπομένην βραχείαν ἔκθεσιν τῶν τελευταίων ὥρων τῆς ζωῆς ἐνὸς τῶν μικρῶν συνδρομητῶν αὐτῆς, ἥτις πιστεύω θέλει ἀναγνωσθῇ μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ὠφελείας παρὰ πάντων τῶν μικρῶν αὐτῆς ἀναγνωστῶν.

Ὁ Μιχαήλ Σ. Μιχαηλίδης ἦτο, ὡς γνωρίζετε, εἰς τῶν πρώτων συνδρομητῶν τῆς Ἐφημ. τῶν Παίδων — καὶ εἰς τῶν ὀλίγων, οἵτινες ἐπανειλημμένως ἔλαβον τὸ βραβεῖον διὰ τὴν λύσιν τῶν Ἱερογραφικῶν ἐρωτήσεων· ἦτο παιδίον εὐφυὲς καὶ εἶχε καρδίαν τρυφερὰν καὶ αἰσθήματα ὑψηλά· ἀλλὰ δυστυχῶς πρὸ 4 ἢ 5 ἐτῶν ἔπαθεν ἐκ βραχίτιδος, ἥτις οὐ μόνον τὴν μορφὴν τοῦ σώματος ἥλλοίωσεν, ἀλλὰ καὶ συχνάκις ἔρριπτεν αὐτὸ εἰς τὴν κλίνην, βασιανίζουσα διὰ σφοδρῶν πόνων τὸ ἀσθενὲς αὐτοῦ σαρκίον.

Ἐπὶ τέλους κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου εἰς τοιαύτην περιήλθεν ἀδυναμίαν, ὥστε πάντες, οὐδ' αὐτοῦτοῦ ἰδίου ἐξαιρουμένου, ἐνόμισαν, ὅτι εὐρίσκετο περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἐνθ' δὲ εὐρίσκετο εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 1 Φεβρουαρίου ἐγείρεται ὀλίγον τῆς κλίνης καὶ ἰδὼν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ καὶ τινὰς ἄλλους φίλους παρακαθημένους περὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, ἐξεφώνησε, «Πάτερ μου, μήτηρ μου, φοβοῦμαι.»

«Διατί τέκνον μου;» ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

«Διότι ἀποθνήσκω, — ἀπεκρίθη ὁ παῖς,» καὶ πρόπει

νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἑμοῦ.

Πάντες τότε κλίναντες γόνυ περὶ τὴν κλίνην του ὕψωσαν τὰς καρδίας των ἐν προσευχῇ· πρὶν δὲ ἐγερθῶσιν, ὁ παῖς εἶπε, «σταθῆτε, διότι καὶ ἐγὼ θέλω νὰ προσευχηθῶ.» Ἐγείρας δὲ μικρὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐξεφώνησε τὰ ἑξῆς· «Πάτερ μου οὐράνιε, δός μοι τὸ Πνεῦμά σου νὰ μὲ παρηγορήσῃ εἰς τὴν παροῦσαν περιστασιν, — χάρισέ με πίστιν ἀκράδαντον, — συγχώρησε τὰ πολλὰ ἁμαρτήματά μου καὶ ἐξασφάλισε τὴν ψυχὴν μου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Σωτῆρος μου Χριστοῦ, διὰ χάριν τοῦ Μονογενοῦς σου Υἱοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.»

Μετὰ τὸ ἀμὴν, προσέθηκε, «Ἐλθετε τώρα, πατέρ μου καὶ μήτηρ μου, νὰ σᾶς φιλήσω καὶ νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω· φέρετέ μοι δὲ καὶ ὅλας τὰς ἀδελφάς μου.»

Οἱ γονεῖς τότε πνιγόμενοι εἰς λυγμοὺς ἐπλησίασαν καὶ τοὺς ἐφίλησε καὶ τὸν ἐφίλησαν· ἡ σκηνὴ δύναται νὰ ζωγραφηθῇ μᾶλλον ἢ νὰ περιγραφῇ!

Μετὰ τοῦτο ἰδὼν φίλην τινα παραμένουσάν ἐκεῖ, ἐστράφη καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ μετὰ γλυκύτητος εἶπε, «Ἐλα καὶ σὺ, Μ., νὰ σὲ φιλήσω!»

Οὕτω παρήλθεν ἡ νύξ ἐκείνη· τὴν δὲ πρωτὴν ἐρωτήσαντος τοῦ πατρὸς, ἐὰν ἤθελε νὰ τῷ ψάλλωσιν ὕμνον τινα, ἀπεκρίθη· «ναί· «Ἡμεῖς οἱ παρεπίδημοι,» τὸν ὁποῖον εἶχε μάθει ἐκ τοῦ παιδικοῦ ὁμολογίου καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς·

1. Ἡμεῖς οἱ παρεπίδημοι

Πρὸς τὴν οὐράνιον Σιών,

Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἱλαροί,

Νῦν φαλμυδῶμεν καθ' ὁδόν,

Πῶς ἡ σολή σας ἡ λαμπρά

Εἰν' ὁδοιπόροι καθαρά;

Αὐτὴ σὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ

Ἐπλούθη, χάριτι Αὐτοῦ.

2. Ὀλίγοι χρόνοι, τὸ πολὺ,

Κι' ὁ δρόμος παύει βαθυηδόν,

Ἐτι ὀλίγοι στεναγμοί,

Ὀλίγοι κόποι καθ' ὁδόν.

Χορός. Πῶς ἡ στολή σας κτλ.

3. Ὡ μακαρία Χαναὰν,

Δυναμέθα στὰς ὄχθας Σοῦ

Νὰ ἴδωμεν γῆν ἱλαρὰν,

Ναὺν καὶ πόλιν τοῦ Θεοῦ.

Χορός. Πῶς ἡ στολή σας, κτλ.

4. Ἀγρύπνων οὖν μὲ προσευχὴν

Διαπερῶμεν τὴν ὁδόν,

Ὀδὸν τραχεῖαν καὶ στενὴν,

Πλὴν φέρουσάν πρὸς τὸν Θεόν.

Χορός. Πῶς ἡ στολή σας, κτλ.

Μετά τινος ὥρας ἤλθε τις ἐκ τοῦ ταχυδρομείου φέρων τὴν Ἐφημερίδα τῶν Παιδῶν, δι' ἧς ἀνηγγέλλετο, ὅτι ἔλαβε καὶ πάλιν τὸ βραβεῖον διὰ τὴν λύσιν τῶν Ἱερογραφικῶν ἐρωτήσεων, καὶ τῷ παρουσιάσθη καὶ αὐτὸ τὸ βραβεῖον· ἀλλ' ἡ ψυχὴ του ἦτο εἰς τὸ ἄλλο ἐκείνο καὶ μεγαλειότερον βραβεῖον, ὅθεν καὶ ἀτενίσας ἐπὶ μικρὸν πρὸς τὸ γήινον, «εὐχαριστῶ,» εἶπε, καὶ ἔκλεισεν ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἐκτοτε μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς οὐδεμία λέξις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· μικρὸν δὲ πρὸ αὐτῆς ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, περιέβλεψεν ἱλαρῶς πρὸς πάντας τοὺς παρισταμένους, ὡς ἐὰν ἔλεγεν, «ἔχετε ὕγιαν,» καὶ ἀπέπτη ἐν ἡρεμίᾳ πρὸς τὸν Σωτῆρα αὐτοῦ ἐν Οὐρανῷ.

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ τέλος παιδίου δωδεκαετοῦς, ἀνατραφέντος ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ τοιοῦτος ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἐσχάτου καὶ μεγίστου ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρώπου, — τοῦ θανάτου.

Εἴθε πάντες οἱ μικροὶ ἀναγνῶσται τῆς Ἐφημερίδος τῶν Παιδῶν, νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ μικροῦ Μιχαλάκη, ὥστε ὅταν ἔλθῃ καὶ αὐτῶν ἡ σειρὰ νὰ ἀφήσωσι τὸν κόσμον τοῦτον, νὰ εὕρωσι τὸν Χριστὸν πλησίον τῆς κλίνης των, ὑποστηρίζοντα καὶ παρηγοροῦντα αὐτοὺς κατὰ τὰς σκοτεινὰς καὶ τρομερὰς ἐκείνας στιγμὰς τοῦ θανάτου. Γένοιτο! Ξ.

ΠΑΙΔΙΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

(ὑπὸ Ν. Π. Θεοχάρη, ἐκ Πατρῶν.)

Ἀγκυλὴ. — Τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπαίξετο οὕτως: Ὁ μὲν ἔστρεφε τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὀπίσω καὶ συνέπλεκε τοὺς δακτύλους ἔχων τὸ κοῖλον πρὸς τὰ ἄνω, ὁ δὲ ἕτερος ἱστάμενος μὲ τὰ γόνατα ἐπὶ τοῦ κοίλου τούτου, καὶ καλύπτων μὲ τὰς χεῖρας τὰ ὄμματα τοῦ πρώτου, τὸν ἠνάγκαζε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸ προσδιωρισμένον μέρος.

Ἀκινητίδα. — Παιγνίδιον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ μὲν προσπαθεῖ νὰ μετακινήσῃ τὸν ἄλλον, ὁ δὲ ἀγωνίζεται νὰ μὲνῃ ἀκίνητος.

Ἀποδιδρασκίδα. — Παιγνίδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ μὲν ἐκάθητο ἔχων κλεισμένους τοὺς ὀφθαλμούς, (ἢ καὶ ἄλλος τοῦ ἔκλειε αὐτοῦς·) οἱ δὲ ἔφευγον· ἅμα δὲ ἐσηκάνετο ζητῶν νὰ εὕρῃ τινὰ, ἕκαστος ἐρρόντιζε νὰ προφθάσῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Τοῦτο τὸ παιγνίδιον σῶζεται καὶ σήμερον ὀλόκληρον, καὶ ὀνομάζεται, *κρυφτὸ ἢ τυφλομυῖα*.

Ἀπόρραξις. — Ἐλέγετο *ἀπόρραξις*, ὅτε ἐκτύπων τὴν σφαῖραν, ὄχι πρὸς τὸν τοῖχον, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔδαφος τόσον δυνατὰ, ὥστε ἀποκρουομένη ἀνεπήδα, καὶ πάλιν τῆς ἐκτύπων μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ ἔδαφος

ὁ δὲ πλεονάκεις κτυπήσας καὶ ξαναπιάσας ἐλογίζετο νικητῆς.

Ἀρτιάζευ. — Παιγνίδιον κοινότατον, καὶ νῦν καλούμενον ζυγὰ ἢ μονά. Ἐπαίξετο δὲ οὕτως: Ἐλάμβανέ τις λεπτοκάρυα ἢ ἄλλα πράγματα εἰς τὴν μίαν χεῖρα, καὶ κλείων αὐτὴν ἠρώτα ἄλλον «ἄρτιος ἢ περιττός εἶναι ὁ ἐν τῇ χειρὶ μου ἀριθμός;» καὶ ἐὰν μὲν ἐπετύγχανεν ὁ ἐρωτώμενος ἐλάμβανεν αὐτὰ, εἰ δὲ μὴ ἐπλήρωνεν ἄλλα τόσα.

Ἀστραγαλισμός. — Παιγνίδιον ἀρχαιοτάτον καὶ κοινότατον παρὰ τοῖς Ἑλλήσι μέχρι τοῦδε σωζόμενον πλὴν μὲ πολλὰς μεταβολὰς καὶ ὡς πρὸς τὸ παίξειν καὶ ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ σήμερον καλεῖται *κότσι*.

Ἀφεντίδα. — Παιγνίδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον περιέγραφον κύκλον, καὶ στέκοντες μακρόθεν, ἔρριπτον ὄστρακον· ὁ δὲ ῥίψας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου ἐνίκα.

Βασιλίδα. — Παιγνίδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐν παιδίον γίνεται μὲ λαχνὸν βασιλεὺς, καὶ προστάζει τὰ ἄλλα.

Διαγραμμισμός. — Παιγνίδιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἔπαιζον μὲ 60 λευκὰς καὶ μαύρας πέτρας. Ἡ Δάμα εἶναι λείψανον τοῦ διαγραμμισμοῦ.

Διελκυστίδα. — Εἶδος παιγνιδίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἕκαστος τῶν παιζόντων προσεπάθει νὰ ἐλκύσῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ τὸν ἄλλον ἐπέκειντά τινος γραμμῆς. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐν χρήσει τὴν σήμερον.

Ἐλκυστίδα. — Ἡ ἐλκυστίδα ἦτο παιγνίδιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἐπήγγυον κατὰ γῆς δοκὸν τρυπημένην εἰς τὸ μέσον· διὰ δὲ τοῦ τρυπήματος διεπεράτο σχοινίον, τοῦ ὁποίου τὰς ἄκρας ἐκράτουν δύο νέοι ἔχοντες τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν δοκόν. Ὁ δὲ ἐλκύσας διὰ τῆς βίας τὸν ἕτερον, ὥστε νὰ φέρῃ τὰ νῶτα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν δοκὸν ἐνίκα.

Ἐπιστρακισμός. — Τὰ παιδιὰ ἔρριπτον ἐπὶ τῶν λιμνῶν ἢ θαλασσῶν ὄστρακά τινα μόνον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος οὕτως, ὥστε τὸ ὄστρακον ἐπήδα πολλάκις ἑωσὺ ἐδουρίζετο. Ἡρίθμουν τὰ πηδήματα, καὶ οὕτως τὸ ὄστρακον ἐπήδα περισσότερον, ἐκεῖνος ἐνίκα.

Ἐφεστίνδα ἢ Φαινίνδα. — Εἰς τοῦτο τὸ παιγνίδιον οἱ παῖδες ἔπαιζον τὴν σφαῖραν κτυποῦντες ἀλλήλους, πλὴν προσεποιούντο δεικνύοντες, ὅτι ἤθελον νὰ κτυπήσωσι τινὰ καὶ αἰφνιδίως ἐκτύπων ἄλλον.

Ἰμαντελισμός. — Ἐπαίξετο οὕτως: Ἐδίπλωνον λωρίον τι εἰς πολλὰς διπλόας, καὶ ἔπειτα ἐνέβαλλον βυλίνην περόνην, ὁ δὲ ἐπιτυχὼν τὴν πρώτην διπλόην τοῦ λωρίου, ἐνίκα. Τοῦτο γίνεται ἀπαράλλακτως καὶ σήμερον καὶ ὀνομάζεται λωρίον, (τουρκ.) *καῖσι*.

Κυνδαλισμός. — Εἰς τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπήγγυον πάσσαλον τινα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔπειτα ἐκτύπων αὐτὸν μὲ ἕτερον πάσσαλον, ὁ δὲ ἐκβαλὼν αὐτὸν δι' ἐνὸς κτυπήματος, ἐνίκα.